

രാമചരിതം: നൂറ്റിനാൽപ്പത്തൊഴാം പാലം
വ്യാഖ്യാ: ഡോ. രമീളാദേവി

രാമചരിതം: നൂറ്റിനാൽപ്പത്തേഴാം പാലം
വ്യാഖ്യാതാവ്: ഡോ. രമീളാദേവി
(മലയാളം: കവിത)

Editorial content © 2023, Dr. Ramiladevi

The electronic versions have been created by making use of the production infrastructure of [River Valley Technologies](#).

The electronic versions were generated from sources marked up in [L^AT_EX](#) in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using [Xe_ΛTeX](#) from [T_EXLive](#) 2020 and the cloud framework, [Ithal \(ഇതൽ\)](#). The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by [Rachana Institute of Typography](#). The font used for Latin script was [Linux Libertine](#) developed by Philipp H. Poll.

The electronic versions are released under the provisions of [Creative Commons Attribution ShareAlike](#) license for free download and usage.

[Lanka Dahan Hanuman](#), a painting by Raja Ravi Varma. The image is taken from [Wikimedia Commons](#) and is gratefully acknowledged.

[Sayahna Foundation](#)

JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014

URL: www.sayahna.org

രാമചരിതം:
നൂറ്റിനാൽപ്പത്തേഴാം പാലം

കോട്ടക്കു ചുറ്റും വാനരപ്പട നിരന്നു. രാവണൻ വാനര സൈന്യത്തെ നിരീക്ഷിക്കാൻ ഗോപുരത്തിൽ എത്തുന്നു. ഇതുകണ്ട സുഗ്രീവൻ രാവണനോടേറ്റുമുട്ടി രാവണന്റെ പത്തു കിരീടങ്ങളും ശ്രീരാമനു മുന്നിൽ സമർപ്പിക്കുന്നു. അത് ഉചിതമായില്ലെന്ന ശ്രീരാമന്റെ അഭിപ്രായത്തിന് രാവണനെ കണ്ട് സഹിക്കാഞ്ഞിട്ടാണ് അങ്ങനെ പെരുമാറിയത് എന്നായിരുന്നു മറുപടി. ശ്രീരാമാദികളും യുദ്ധക്കളത്തിൽ എത്തി. സുഗ്രീവന്റെ അടുത്തെത്തിയ രാവണഭൂതന് തക്ക മറുപടി നൽകി തിരിച്ചയക്കുന്നു. ബാലി പുത്രനായ അംഗദൻ ശ്രീരാമ ദൗത്യം അറിയിക്കാനായി രാവണ സന്നിധിയിൽ എത്തുന്നു. ശ്രീരാമദൗത്യം അറിയിച്ച അംഗദൻ രാവണൻ മറുപടി നൽകുന്നു. ഉടൻ സീതയെ തിരിച്ചേൽപ്പിക്കുന്നതാണ് നല്ലതെന്ന് അറിയിക്കുന്നു. ഇതാണ് ഈ വൃത്തത്തിലെ ആശയം.

പാട്ട് 1

ഇരുനങ്കൈതവങ്കൊടതിനെതു
കഴിവെൻറേയിലങ്കമന്നനനിയൊരു
തുതനൊടു ചൊൻറാൻ
വിയർത്തരികൾ വേന്തനൊടുത്തു
ചൊൽവതിനായി വിയഴമതിനായുടൻ
നടന്നളവിലപ്പോൾ
പരത്ത പട കണ്ടിങ്കു തിരിന്തവനും
ചൊൻറാൻ പടർത്തപടയെത്തി
ചയുമെൻറളവരക്കർ
നിരന്തരമണെതു പടകാണതിന്നു
മന്നൻ നിന്നെത്തുടൗഴറ്റൊടൊരു
കോപുരവുമേറി.

പ്രശ്ന പരിഹാരത്തിനെതു വഴിയെന്നാരാഞ്ഞു് വേഗം പോയി സുഗ്രീവനോടു് കാര്യങ്ങൾ പറയാൻ രാവണൻ ഒരു ദൂതനെ അയച്ചു. അയാൾ പോയി പട എല്ലാ ദിശയും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നുവെന്ന് തിരിച്ചുവന്ന് അറിയിച്ചു. പടകാണാനായി രാക്ഷസന്മാർ നിരന്തരം വന്നുചേർന്നു. രാവണൻ പരിഭ്രമത്തോടെ ഗോപുരത്തിൽ കയറുകയും ചെയ്തു.

കുറിപ്പ്

തുതൻ — ദൂതൻ
വിയഴം — വിശേഷം
അരികൾവേന്തൻ — സുഗ്രീവൻ
തിച — ദിശ — ദിക്കു്
ചൊൻറാൻ — പറഞ്ഞു

പാട്ട് 2

ഏറിയവൻ നോക്കുമളവേ
വിയർവൊടപ്പോളേഴലകുമുറുപ്പകഴും
കവികൾ വേന്തൻ
കുറിയവണ്ണം പിണെത്തു
പായിത്തുമടലായ്ത്തും കൂടങ്കു
പിടിത്തുതറി വിണ്ണതമ്മിലപ്പോൾ
ചീറിയമ്മുടിക്കു മണി വാങ്കിയവ
പത്തും ചീരിണങ്കും വമ്പുകഴ്
ശൈത്ത മന്നവൻറൻ
മാറില്ലെൻറമായ വിളങ്കുന്ന
കഴൽ തങ്കൽ വാനരമന്നൻ
വിയർത്തു വച്ചടി പണിന്താൻ

ഏഴലകവും പുക്കഴുള്ള സുഗ്രീവൻ ഉടൻ പാഞ്ഞണഞ്ഞു ഗോപുരത്തിലേറിയ രാവണനുമായി തമ്മിൽ പിടിച്ചുതള്ളിമാറ്റിയും വിീണം ചീറിയും പോരടിച്ച് പത്തു മുടിയിലും അണിയുന്ന കിരീടങ്ങൾ എടുത്ത് കൊണ്ടുവന്ന് രാമന്റെ കാൽക്കൽ വയ്ക്കുന്നു.

കുറിപ്പ്

ഉതറുക — തള്ളി മാറ്റുക
ചീരിണങ്കും — ശ്രീയോടെ
മാറില്ലെന്ന — എതിരില്ലെന്ന
കഴൽ — കാൽ

പാട്ട് 3

പണിനളവിൽ മന്നവനും
വഞ്ചിനമുലാവി പതങ്കതനയൻ ചെയ്തു
കടുംതൊഴിൽകൾ കണ്ടാൻ
ഇണങ്കി ഉടനെ കനമഴിത്തുമരുൾ
ചെയ്താനിതത്തൊടഴകല്ലരി
കലത്തരചനെൻറേ
പിണങ്കുമളവും വഴിവിടാത
വണ്ണമെൻറും പിഴയ്ക്കുതില്ല മൈതിലിയെയും
കവർത്തവനേ-
യണൈനളവിലേതുമരുതാഴ്
തറിതു പൊറുപ്പാനരക്കർ മന്നനോടെൻറി
യരിക്ക തനയൻറാൻ.

സുഗ്രീവൻ ചെയ്തത് കണ്ടപ്പോൾ രാമൻ വർദ്ധിച്ച കോപത്തോടെ സൂര്യപുത്രനായ സുഗ്രീവന്റെ കടും കൈകൾ ശരിയായില്ലെന്നു പറഞ്ഞു. നേരല്ലാത്ത കാര്യങ്ങൾ ഒരിക്കലും താൻ പൊറുത്തിട്ടില്ലെന്നും മൈഥിലിയെ കട്ടുകൊണ്ടു വന്നത് കണ്ടപ്പോൾ തനിക്ക് ഒട്ടും സഹിക്കാനായില്ലെന്നും അർക്കതനയനായ സുഗ്രീവൻ പറഞ്ഞു.

കുറിപ്പ്

വൻചിതം — വർദ്ധിച്ച കോപം
പതങ്കതനയൻ — സൂര്യപുത്രൻ
കടുംതൊഴിൽ — കടുംകൈ

പാട്ട് 4

അരിക്കതനയൻ മൊഴിത്തനന്തരമടുത്തങ്കടർത്ത
മലയും ചിലയും മാമരവുമൊക്ക
നിരക്കയുള്ള മാമതിലടത്തു വൻകിടങ്കും
നിരത്തിയരിവീരർ ചുഴലെങ്കുമങ്കണൈന്താർ
ചുരർക്കരചൻറൻറിചയിൽ നീലനൊടു മൈന്തൻ
ചുഴറ്റി വിവിതൻ തന്നൊട്ട് മൂവരുമടുത്താർ
തിരിക്കരുതെൻറും പടയെ മന്നനരുളാലേ
തടുക്കുവതിനായരികൾ തെൻറിചയുമൻറേ.

സുഗ്രീവന്റെ വാക്കു കേട്ട വാനരന്മാർ മലയും ശിലയും മാമരവും മതിലും അടർത്തിയെടുത്തു കൊണ്ടു കിടങ്ങു നിരപ്പാക്കി നിരന്നുനിന്നു. കിഴക്കുഭാഗത്തു് നീലനും മൈന്ദനും ദ്വിവിദനും വന്നടുത്തു. രാജാവിന്റെ വാക്കുകേട്ട് പോരാടാൻ തയ്യാറായി വാനരന്മാർ തെക്കു ഭാഗത്തും വന്നു.

കുറിപ്പ്

ചില — ശില
ചുരർക്കരചൻ തിച — ഇന്ദ്രദിക്കു്
ചുഴലവും — ചുറ്റും
അരിക്കതനയൻ — അർക്ക തനയൻ

പാട്ട് 5

തെൻറിചയിലും കെചനൊടെവരുമടുത്താർ
തേവർകൾ മന്നൻ മകനൊൺ
മൈന്തനൊടുകൂട-
യെതു പടിഞ്ഞായറു പട കൊടിരുന്തറും
തന്നൊടിതങ്കൊത്തവർകൾ നായകരുടുത്താർ
തത്തമരക്കരെ മുടിക്കുന്നിന്നൈവൊടും
തമ്പിയൊടും വാനരകലത്തരചനൊടു-
മന്തമറിയുന്നല്ല വിപീഴണനൊടും
കൂടക്കമലമങ്കയുണവാളനുമടുത്താൻ.

തെക്കേ ദിക്കിൽ ഗജൻ തുടങ്ങിയ ഐവർ അംഗദനോടും മൈന്ദനോടും കൂടി അടുത്തു. പടിഞ്ഞാറു ഇരുന്തറു പേരോടൊത്തവരായ വാനരനായകന്മാരുടുത്തു. തുടർച്ചയായി രാക്ഷസന്മാരെ മുടിക്കാനുള്ള തയ്യാറെടുപ്പോടെ രാമൻ സഹോദരനോടും സുഗ്രീവനോടും പ്രദേശത്തെപ്പറ്റി നന്നായറിയുന്ന വിഭീഷണനോടും കൂടി അടുത്തു.

കുറിപ്പ്

തെൻറിച — തെക്കേദിക്കു്
തേവർകൾ മന്നൻ മകൻ — അംഗദൻ
ഒൺമൈന്ദൻ — നല്ല മൈന്ദൻ
കമലമങ്ക മണവാളൻ — ശ്രീരാമൻ

പാട്ട് 6

അടുത്തളവിലങ്കമന്നവൻ
കവികൾ കോനോടുത്തു ചൊല്ലുവാൻ
നല്ലൊരു തുതനെ നിയോകി-
ത്തുടക്കും മുന്നമേയവർ മൊഴിതു
തമ്മിലുൾച്ചേർത്തടുപ്പതിനു
താനവനുരെത്തതിനു കൂട
തടുത്തുരചയ്താനരികൾകോൻ
വൻറവനോടേ തഴൈക്കുഴലിയെ
കവർത്തിലങ്ക പുകന്നിന്നെ
മുടിത്തുകളെന്തേ നകരംപുക
വതിതെൻറേ മുതിർച്ചിയൊടു
മന്നവനരക്കെറിയിത്താൻ.

ലങ്കാധിപനായ രാവണൻ പടയടക്കും മുമ്പേ സുഗ്രീവനടുത്തേക്ക് നല്ലൊരു ദൂതനെ നിയോഗിച്ചു. ദൂതവാക്യം കേൾക്കുന്നതിനു മുമ്പേ തന്നെ രാക്ഷസനോടു് തങ്ങളുടെ ശക്തിയെക്കുറിച്ച് അറിയിച്ച് സീതയെക്കുവർന്നു നിന്നെ മുടിച്ചുകളഞ്ഞിട്ടേ ഞാൻ നഗരം പുകകയുള്ളൂ എന്ന് പറഞ്ഞയച്ചു.

കുറിപ്പ്

ഇലങ്കമന്നവൻ — രാവണൻ
തഴൈക്കുഴലി — തഴപോലുള്ള തലമുടിയോടുകൂടിയവൾ
പുക — പ്രവേശിക്കുക
നകരം — നഗരം

പാട്ട് 7

ഇച്ചൊന്നതു കേട്ടളവിലേ നിചിചരേചൻ
ഇക്കവിവരൻ ചൊല്ലിനിയുമെൻറും
മെച്ചമില്ല കേൾ തെയരത തനയന്മാർക്കും
മെത്തിനപെരുമ്പടയൊടൊക്കണൈയുന്നേരം
നിച്ചയച്ചി വാനരങ്കളേയിനിയെല്ലാരും നിത്തിയം
നിലയ്ക്കും വഴിയുമൊഴികയെൻറാൻ
വിച്ചയുടൻ ചേർത്തരചനും പുകഴ്ശൈക്കും
മിക്കെഴുന്തങ്കുതന്നമെൻറനന്നരക്കൻ.

സുഗ്രീവൻ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞപ്പോൾ നിശിചരേശനായ രാവണൻ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു. ഈ കവിവരനായ സുഗ്രീവന്റെ വാക്ക് കേട്ടതുകൊണ്ടു കാര്യമില്ല. കേൾക്കുക, ദശരഥപുത്രന്മാർ ഈ പെരുമ്പടയെല്ലാം കൂട്ടി വരുമ്പോൾ ഈ വാനരന്മാരെയും രാമനെയും അംഗദനെയുമെല്ലാം എന്നേക്കുമായി ഒഴിച്ചു വിടാനുള്ള വഴി എന്തെന്നു പറയുക.

കുറിപ്പ്

നിച്ചയം — നിശ്ചയം
നിത്തിയം — നിത്യം
വിച്ച — അദ്ഭുതം
തെയരത തനയന്മാർ — ദശരഥതനയന്മാർ

പാട്ട് 8

എൻറതിനു നീലനുമിമ്മുൻറു പുറവും
വൻറെത്തിയവരെക്കാലചെയ്യുംപടി
പുകന്താൻ
വെൻറിമികും മന്നവൻ പടക്കണൈതു
ചെമ്മേ മേവിയനുചൻ തന്നൊടും
വഞ്ചിലെയുമേന്തി
നിൻറനൻ തടുപ്പതിനിതെൻറളവിലപ്പോൾ
നിൽക്കയില്ല വൻപട പുറപ്പടുമന്നേരം
എൻറുമെതിരിട്ടുവരെതിർത്തുതില്ല കീണാളെ
ന്നൊടെൻററെത്തരുൾ ചെയ്താൻ
നിചിചരേചൻ.

അതുകേട്ട് മൂന്നു പുറവും വന്നെത്തിയവരെ കൊല ചെയ്യുന്നതിന് നീലൻ പ്രവേശിച്ചു. രാമൻ അനുജനോടൊത്തു് പടക്കളത്തിലെത്തി വില്ലേന്തി തടുക്കാൻ നിന്നു. നമ്മുടെ വൻപട പുറപ്പെട്ടന്നേരം ഇവർ നിൽക്കുകയില്ല. കീഴ്ളാളിൽ ഒരിക്കലും എന്നോടാദം എതിരിത്തിട്ടില്ല എന്ന് അപ്പോൾ രാക്ഷസരാജാവ് വിവീളുകി.

കുറിപ്പ്

മേവുക — ആഗ്രഹിക്കുക
കീഴാൾ — കീഴ്ന്നാൾ
അനുചൻ — അനുജൻ
നിചിചരേചൻ — നിശിചരേശൻ

പാട്ട് 9

ഏച്ചും മുന്നമേയങ്കൊരുതുതു വിടുവാനായേകി
വിയരൈങ്കരചനങ്കുതനൊടേകി
നോചമെഴും മൈതിലിയെയും കവർത്തുകൊണ്ടു
നേരെ നകർപ്പക്കിരുത്തുറൈത്തുപറൈയും നീ
നാചമണൈയാതവഴികാണുതിനു നല്ല നാരിയെയും
നൽകുകയിതെൻറുമരുൾ ചെയ്താൻ
പേച്ചുകയുടൻ നിചിചരേചനൊടല്ലായ്യിൽ
പേടിയൊഴിത്തുവർപ്പരിപ്പുകടലിലെൻറേ

ഏറ്റുമുട്ടുന്നതിന് മുമ്പ് ഒരു ദൂത് അയക്കുവാൻ രാമൻ അംഗദനെ നിയോഗിക്കുന്നു. മൈഥിലിയെ കവർന്ന് നേരെ ലങ്കയിൽച്ചെന്ന് വസിക്കുന്ന നിനക്കു നാശം വരാതിരിക്കാനുള്ള വഴികാണുന്നതിന് സീതയെ നൽകുക അല്ലെങ്കിൽ പേടി കൂടാതെ യുദ്ധത്തിൽ വന്ന് ദേവലോകം പുകുക എന്ന് പറഞ്ഞയച്ചു.

കുറിപ്പ്

നോചം — സ്നേഹം
നാചം — നാശം
പേച്ചുക — പേശുക
ഉമ്പർപ്പരി — ദേവലോകം

പാട്ട് 10

പുക വിയർതെൻറരുൾ ചെയ്തോരളവിലപ്പോൾ
പുക്കടനെയങ്കുതനിലങ്കമന്നവൻ മുൻ
ചോകും വര മൈതിലിയിരുത്തടി നിൻറേ
ചോരനെൻറു നിൻറളവു മന്നവണൈന്തേ
വേകുമൊടൽക്കു കരുതിച്ചിലവുമുലാവി വെയുവൻ
മകൻ പടയൊടും വരുവതാകിൽ
ആകുംവണ്ണമെൻറുമങ്കുതരെരെത്താൻ അപ്പൊഴു
തെഴുൻറുമൊഴിന്താൻ തെയമുകൻറാൻ.

ശ്രീരാമന്റെ ആജ്ഞപ്രകാരം അംഗദൻ ദൂതമായി രാവണസന്നിധിയിൽച്ചെന്ന് ഇപ്രകാരം അറിയിക്കുന്നു. മൈഥിലിയിരുന്ന വനത്തിൽനിന്ന് കള്ളനെപ്പോലെ ദേവിക്ക് ദുഃഖമുണ്ടാക്കുന്ന വിധം നീ ചെന്നു. രാജാവ് വന്ന് യുദ്ധത്തിനായി സൂര്യപുത്രനായ സുഗ്രീവന്റെ പടയോടെ വന്നാൽ നീ നിന്നെ കൊണ്ടു് പറ്റുന്ന പോലെ ചെയ്യുക എന്ന് രാവണനോടു് അറിയിക്കുന്നു. അപ്പോൾ രാവണൻ എഴുന്നേറ്റ് മറുപടി പറഞ്ഞു.

കുറിപ്പ്

ചോരൻ — കള്ളൻ
പുക — പ്രവേശിക്കുക
ചോകും — ശ്ലോകം
തെയമുകൻ — ദശമുഖൻ

പാട്ട് 11

താനുമുടൻവമ്പടയൊടും വരുവതാകിൽ
താപംവരുമാറു കതർത്തിന്നിചിചരന്മാർ
പാനമിതു ചെയ്വർ കരുതിപ്പനൽ തിളയ്ക്കിപ്പാരിതു
മിളക്കിയുമങ്കാർത്തുമിനി യെൻറാൻ
വാനരവരൻ വിയർത്തു കൂടയുര ചെയ്താൻ
വാളെഴുമിഴിത്തയുലെ നൽകിയടി ചേർത്തു
മാനവനണൈത്തിണങ്കി നിൻറു കൊള്ളല്ലായ്യിൽ
താചരതി കൂറിനതു പോർക്കണൈകയെൻറേ.

രാമൻ വൻപടയോടുകൂടി വന്നാൽ നിശാചരന്മാർ ഭൂമിയിളക്കിയാർത്തു് തിളപ്പോടെ വന്ന് നിങ്ങൾക്ക് താപം വരുമാറ് പ്രഹരിച്ച് നിങ്ങളുടെ കരുതിവെള്ളം പാനംചെയ്യുമെന്ന് രാവണൻ പറഞ്ഞു. അതുകേട്ട് സീതയെ രാമൻ നൽകി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാൽക്കൽ വീണു വണങ്ങി നിന്നാൽ നല്ലത്. അല്ലെങ്കിൽ പോരിന്നു തയ്യാറാവുക എന്നാണ് ദാശരഥിരാമൻ പറഞ്ഞത് എന്ന് അംഗദൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

ഡോ. രമീളാദേവി

പരപ്പനങ്ങാടിയിൽ ജനിച്ചു. അച്ഛൻ പോതായത്ത് മന രാമൻ നമ്പൂതിരി, അമ്മ മുത്തേടത്ത് മന ലീല. കോഴിക്കോട് ഗവൺമെന്റ് ആർട്സ് ആന്റ് സയൻസ് കോളേജ്, പട്ടാമ്പി ശ്രീ നീലകണ്ഠ ഗവൺമെന്റ് സംസ്കൃത കോളേജ് എന്നിവിടങ്ങളിൽ വിദ്യാഭ്യാസം. തുടർന്ന് കാലിക്കറ്റ് യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽ നിന്ന് അക്കിത്തം കവിതകളെക്കുറിച്ച് ഡോ. എം. ബി. മനോജിന്റെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശത്തിൽ പിഎച്ച്. ഡി. പൂർത്തീകരിച്ചു. 'നേർക്കാഴ്ചകൾ' എന്ന കവിതാ സമാഹാരം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. സമകാലിക മാസികകളിലും ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും നിരവധി ലേഖനങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോൾ കോഴിക്കോട് സാമൂതിരി ഗുരുവായൂരപ്പൻ കോളേജിൽ അസിസ്റ്റന്റ് പ്രൊഫസർ ആയി ജോലി ചെയ്യുന്നു.

പിൻകുറിപ്പ്

- മുപ്പതു മുതൽ നാല്പതു മിനിറ്റിനകം വായിച്ചു തീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കമാണ് സായാഹ്ന പുറത്തിറങ്ങുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകളിൽ ഉള്ളത്. ഇതു വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ്പ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല.
- ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണ് ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്ന് ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- സ്വതന്ത്രപ്രസാധനം ആഗ്രഹിക്കുന്ന/ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ആർക്കുവേണമെങ്കിലും സായാഹ്നയിലൂടെ സ്വന്തം കൃതികൾ പ്രസാധനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. 30 മുതൽ 60 മിനിറ്റുകൾക്കകം വായിച്ചുതീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കം - കഥകൾ, അനുഭവക്കുറിപ്പുകൾ, ലേഖനങ്ങൾ, അഭിമുഖങ്ങൾ, സിനിമാനിരൂപണങ്ങൾ, കവിതകൾ - എന്നു തുടങ്ങി എന്തുവേണമെങ്കിലും അയയ്ക്കാവുന്നതാണ്. അയയ്ക്കേണ്ട വിലാസം: [<editors@sayahna.org>](mailto:editors@sayahna.org).
- പ്രതികരണങ്ങൾ [<editors@sayahna.org>](mailto:editors@sayahna.org) എന്ന ഇമെയിലിലേയ്ക്ക് അയയ്ക്കുകയോ, ഈ **വെബ് പേജിൽ** കമന്റുകളായി ചേർക്കുകയോ ചെയ്യുക. നിർദ്ദേശങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും എപ്പോഴും സ്വീകാര്യമാണ്. അവ സായാഹ്നപ്രവർത്തകർക്ക് കൂടുതൽ ഉത്തേജനം നൽകുന്നതാണ്.